

Tästä sivusta on käännös kielille: Ruotsi (julkaistu)

Varautuminen koronatilanteen jatkumiseen perusopetuksessa 1.1.2022 alkaen

Koulutus ja tutkinnot

Perusopetus

Koronavirus

Opetuksen järjestäjien ja koulujen on tärkeä ylläpitää valmiutta siirtyä etäopetukseen, jos paikallinen epidemiatilanne sitä vaatii. Tässä opetuksen järjestäjille suunnatussa tukimateriaalissa kerrotaan varautumisesta kevätlukukauden 2022 erityisiin järjestelyihin koronatilanteen mahdollisesti jatkuessa.

Lähtökohtana on, että opetus järjestetään kevätlukukaudella lähiopetuksena. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin voidaan siirtyä vain laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä.

Lähiopetuksesta voidaan joutua siirtymään etäopetukseen myös karanteenin ja eristyksen aikana sekä oppilaan tai oppilaan perheenjäsenen riskiryhmään kuulumisen takia.

Samaan aikaan opetuksen järjestäjien ja koulujen on tarpeen suunnitella, miten oppimis- ja hyvinvointivajetta voidaan paikata, tukea oppilaiden oppimista ja hyvinvointia sekä luoda tulevaisuususkoa.

Löydät tukimateriaalia koronaviruspandemia aiheuttamista tilanteesta palautumisesta sivulta [Perusopetuksen järjestäminen ja koronasta](#)

[palautuminen 1.1.2022 alkaen.](#) (/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-jarjestaminen-ja-koronatilanteesta-palautuminen-182022-alkaen)

Päivitetty 23.3.2022 vastaamaan OKM:n ja THL:n 1.3.2022 antamaa suositusta. Tekstiin on päivitetty myös tietoa hallituksen koronatilanteen hallinnan hybridistrategian uudistamisesta sekä yhteistyön tekemisestä ilmanvaihtoon ja sisäilman laatuun liittyen.

Opetuksen järjestämisen lähtökohtana lähiopetus

Lainsäädännön ja ohjeistuksen kannalta kevään 2022 tilanne on samankaltainen kuin keväällä 2021. Perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaista muutosta on jatkettu ja muutokset ovat voimassa 31.7.2022 saakka. Lait ovat pääosin samansisältöisiä kuin keväällä 2021 voimassa olleet lait. Lakien tarkoituksena on ehkäistä koronaviruksen (COVID-19) leviämistä, lieventää siitä koituvia haittoja, turvata perusopetuslain mukaisen opetuksen turvallinen järjestäminen sekä varmistaa oppilaan oikeus saada opetusta. Opetus järjestetään lähtökohtaisesti lähiopetuksena.

Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (1221/2021) on vahvistettu 22.12.2021 Laki on voimassa 1.1.2022–30.6.2022. Lakiin sisältyvä väliaikainen 58 c § vastaa sisällöltään vuonna 2021 voimassa ollutta vastaavaa säännöstä. Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään toimenpiteistä koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi ja se asettaa velvoitteita myös opetuksen järjestäjille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Terveys- ja hyvinvoinninlaitos ovat antaneet 1.3.2022 varhaiskasvatusta, kouluja, oppilaitoksia ja korkeakouluja varten terveysturvallisuutta koskevat suositukset, joissa on huomioitu tartuntatautilain muutokset ja siirtyminen paikallisiin ja alueellisiin toimiin koronarajoituksia purettaessa.

Työterveyslaitoksen ohjetta työpaikoille (Ohje varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen koronavirustartuntojen ehkäisemiseksi 1.12.2020) voidaan käyttää soveltuvin osin paikallisesti tai alueellisesti päätettävien tavoin.

Hallitus on 10.2.2022 antanut periaatepäätöksen koronahoidon hybridistrategian uudistamisesta. Periaatepäätöksen mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö on tehnyt päätöksen koronaepidemian hillinnän strategisista linjauksista. Koronaepidemian torjunta perustuu jatkossa ensisijaisesti ihmisten omaehtoisen terveysturvallisen toiminnan tukemiseen, tartuntojen vakavien

seurausten ehkäisemiseen rokotuksin sekä vain välttämättömiin ja rajattuihin rajoituksiin. Kattavat rokotukset, kotitestausta ja alueellinen viestintä korostuvat.

Perusopetuksen järjestäjien on tärkeää aktiivisesti seurata epidemiatilanteen kehitystä ja toimia viranomaisten kulloistenkin päätösten, ohjeiden ja suositusten mukaisesti. Opetuksen järjestäjät päättävät normaaliolojen lainsäädännön, perusopetuslain väliaikaisen 20 a §:n ja edellä mainittujen päätösten, ohjeiden ja suositusten perusteella opetuksen tarkoituksenmukaisesta ja turvallisesta järjestämisestä.

Tartuntatautilain 58 §:n mukaan kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan oppilaitosten, päiväkotien ja vastaavien tilojen sulkemisesta osittain tai kokonaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Terveystieteiden tutkimuskeskus on julkaissut ohjeistuksen ilmanvaihdosta. Ohjeistus on suunnattu tilojen ylläpidosta vastaavalle tekniselle henkilöstölle.

- [THL:n ja OKM:n suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronaviruspandemian aikana OKM THL suositus - opetus ja varhaiskasvatus \(1.3.2022\)](https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-opetus+ja+varhaiskasvatus+1.3.2022.pdf/f190e566-68f2-52f6-dba1-a83f03f25110)
(<https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-opetus+ja+varhaiskasvatus+1.3.2022.pdf/f190e566-68f2-52f6-dba1-a83f03f25110>)
- [Työterveyslaitoksen ohje varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen covid-19-tartuntojen ehkäisemiseksi.](https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-varhaiskasvatus-perusopetus)
(<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-varhaiskasvatus-perusopetus>)
- [THL: Ilmanvaihto-ohjeistus varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen tilojen käytöstä vastaaville](https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/sisailma/koronavirus-ja-sisailman-turvallisuus/ilmanvaihto-ohjeistus-varhaiskasvatuksen-opetuksen-ja-koulutuksen-tilojen-kaytosta-vastaaville)
(<https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/sisailma/koronavirus-ja-sisailman-turvallisuus/ilmanvaihto-ohjeistus-varhaiskasvatuksen-opetuksen-ja-koulutuksen-tilojen-kaytosta-vastaaville>)
- [Alueellinen ja paikallinen koronatilanne selviää THL:n sivulta](https://thl.fi/fi/web/infektiaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koronaepidemia-alueiden-tilanne-suositukset-ja-rajoitukset)
(<https://thl.fi/fi/web/infektiaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koronaepidemia-alueiden-tilanne-suositukset-ja-rajoitukset>)
- [THL: Koulujen koronavirustartunnat ja altistumiset](https://thl.fi/fi/web/infektiaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koulujen-koronavirustartunnat)
(<https://thl.fi/fi/web/infektiaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tilannekatsaus-koronaviruksesta/koulujen-koronavirustartunnat>)
- [Hybridistrategia koronatilanteen hallintaan](https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/hybridistrategia-koronatilanteen-hallintaan) (<https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/hybridistrategia-koronatilanteen-hallintaan>)

Varautumista vaativia asioita

Opetuksen järjestäjät päivittävät tarvittaessa yleiset linjaukset siitä, miten ja minkälaisin toteuttamistavoin poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin mahdollisesti siirrytään sekä miten etäopetusta, oppimisen tukea, palveluja ja etuuksia epidemiatilanteen niin vaatiessa järjestetään. Opetusjärjestelyt ja toimenpiteet kirjataan koulun lukuvuosisuunnitelmaan sekä koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen ei lähtökohtaisesti edellytä muutoksia paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Koulutyön järjestämisessä keväällä 2022 keskeisiä ovat seuraavat toimenpiteet:

- Lukuvuosisuunnitelmien ajantasaisuus tarkistetaan ja tehdään tarvittavat tarkennukset esimerkiksi mahdollisesta siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin sekä lähi- ja etäopetuksen vuorottelun käytänteistä ja arvioinnista.
- Oppilashuollon toimintatavat linjataan opetuksenjärjestäjäkohtaisesti. Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma (erityisesti kriisisuunnitelma ja poissaoloja koskeva ohjeistus) tarkistetaan sekä etä- että lähiovetustilanteisiin soveltuvaksi. Koulun oppilashuoltoryhmä tekee suunnitelman kouluyhteisön hyvinvointityölle ja sen edellyttämälle työnjaolle. [Katso muistilista opiskeluhoitoryhmille](https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/hyvinvointi-ja-koronatilanteesta-palautuminen#anchor-opiskeluhoitoryhman-tehtavia-lukuvuoden-2021-2022-alkaessa) (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/hyvinvointi-ja-koronatilanteesta-palautuminen#anchor-opiskeluhoitoryhman-tehtavia-lukuvuoden-2021-2022-alkaessa>).
- Oppimisen tuen järjestäminen suunnitellaan myös etäopetukseen sopivaksi.
- Laitteiden, yhteyksien ja materiaalien saatavuus ja saavutettavuus varmistetaan.
- Kouluruokailun turvallinen järjestäminen lähiovetuksessa suunnitellaan.
- Viestintä koteihin sekä kodin ja koulun yhteistyö suunnitellaan. Huoltajille viestitään mitä poikkeukselliset opetusjärjestelyt tarkoittavat lapsen koulussa ja luokassa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä maahanmuuttotäustaisten oppilaiden huoltajien tiedottamiseen.
- Suunnitellaan ja varmistetaan maahanmuuttotäustaisten oppilaiden opiskeluun tarvittava pedagoginen tukeminen, mukaan lukien myös oppilaan oman äidinkielen opetuksen järjestelyt.

- Varmistetaan erilaisten vähemmistöjen oikeuksien (esim. katsomusaineet) sekä vammaisten oikeuksien vaatimien palvelujen ja kohtuullisten mukautusten toteutuminen.
- Suunnitellaan henkilöstön työnjako ja vastuut sekä huolehditaan työhyvinvoinnista.
- Opetuksen järjestäjä työnantajana päättää henkilöstön työn organisoinnista, esimerkiksi toiset opettajat voivat opettaa lähiopetusryhmiä ja toiset etäopetusryhmiä.
- Alueelliset ja paikalliset viranomaiset voivat epidemiatilanne huomioiden antaa suosituksia maskienkäytöstä, joten suositus maskinkäytöstä voi siksi vaihdella alueittain. Tarvittaessa siis huolehditaan maskien riittävydestä sekä suunnitellaan maskien jakelu ja oppilaiden ohjeistaminen niiden oikeaan käyttöön.

Suunniteltaessa lähi- ja etäopetuksen vuorottelua on tärkeää ottaa huomioon esimerkiksi seuraavat seikat:

- Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät koske haavoittuvassa asemassa olevia oppilasryhmiä (esiopetuksen, vuosiluokkien 1–3, erityisen tuen, pidennetyn oppivelvollisuuden ja perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat).
- Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen tarkoittaa mahdollisuutta järjestää etäopetusta tai lähi- ja etäopetuksen vuorottelua. Ks. kohta Päätöksenteko siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin.
- Valmistellaan etä- ja lähiopetuksen vuorottelun aikataulutus ja päätetään vuorottelussa olevista opetusryhmistä. Aikataulutusta ja porrastusta voidaan tarvita esimerkiksi kouluun tulo- ja lähtöajoissa sekä välitunti- ja ruokailuaikojen järjestämisessä.
- Arvioidaan vuorottelun vaikutusta opetuksen järjestämiseen ja oppimisen sekä osaamisen arviointiin oppiaineittain.
- Suunnitellaan kouluruoan tarjoaminen tai ruokatarvikekassien jakaminen etäopetuksessa oleville oppilaille.
- Järjestetään tarvittaessa opetukseen uusia tiloja.
- Suunnitellaan, miten hyödynnetään opetuksessa muita kuin koulun oppimisympäristöjä.
- Suunnitellaan yhteisöllisen hyvinvointityön toteuttaminen niin etä- kuin lähiopetuksessa. Valmistaudutaan tiedottamaan oppilashuoltopalvelujen toiminnasta ja saatavuudesta oppilaita, huoltajia ja yhteistyökumppaneja myös etäopetusaikana
- Etäopetuksessa noudatetaan lähtökohtaisesti koulun työjärjestystä. Tarvittaessa suunnitellaan etäopetukseen sopiva koulupäivän rakenne.

- Suunnitellaan etäopetuksen käytänteet, jos oppilaat ovat karanteenissa, eristyksessä tai etäopetuksessa riskiryhmään kuulumisen tai perheenjäsenen riskiryhmään kuulumisen vuoksi. Otetaan erityisesti huomioon oppilaat, joiden etäopetus jatkuu pitkään.
- Useassa koulussa työskentelevän henkilöstön (esimerkiksi kielten ja oman äidinkielen opettajat, erityisopettajat, katsomusaineiden opettajat ja oppilashuoltopalveluiden henkilöstö) siirtyminen toimipaikasta toiseen on mahdollista epidemiatilanne ja tartuntatautilain mukaiset hygieniavaatimukset huomioiden.
- Opetuksen järjestäjän antamat ohjeet käydään läpi henkilöstön kanssa. Henkilöstön kokoontumisia voidaan järjestää epidemiatilanne ja tartuntatautilain mukaiset hygieniavaatimukset huomioiden. Kokoontumisissa voidaan edelleen hyödyntää etäyhteyksiä.
- Varaudutaan myös mahdollisiin vakaviin tilanteisiin, joissa paljon henkilöstöä on poissa työstä tai koulutyötä ei voida järjestää yhteistyössä muiden koulujen kanssa.

Sivistysvaliokunta on mietinnössään (SiVM 16/2020) todennut, että käytettäessä opetuksessa etä- ja lähiopetuksen vuorottelua on huolehdittava, ettei järjestely johda siihen, että opettajan tulee tehdä kaksinkertainen työ saman opetuksen antamiseksi.

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Poikkeukselliset opetusjärjestelyt

Päätöksenteko siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin

Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen -prosessikaavio

1. Tartuntatautilanteen arviointi, torjuntatyö ja varautuminen

Tartuntatautilanteen yleinen arviointi ja torjuntatyö alueellisesti ja paikallisesti kuuluu aluehallintovirastojen ja kuntien tehtäviin tartuntatautilain 7 ja 8 §:n mukaisesti.

Kunnan alueella terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavan lääkärin on otettava selvää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadusta ja sen levinneisyydestä sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Osana varautumista opetuksen järjestäjä suunnittelee poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin liittyvät toimet ja käytännöt. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota etäopetuksessa olevien oppilaiden palveluiden käytännön järjestämiseen (esim. viestintä, kouluruokailu, oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja oppilashuolto, henkilöstön työnjako ja tehtävät).

Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen ja siihen liittyvät toimenpiteet kirjataan tarvittavilta osin opetuksen järjestäjän vuosisuunnitelmaan sekä koulukohtaiseen oppilashuoltosuunnitelmaan. Muutokset edellä mainittuihin suunnitelmiin voidaan kirjata erilliselle liitteelle.

2. Päätös opetustilojen sulkemisesta

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava tartuntatautiviranomainen voi päättää opetukseen käytettävien tilojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta tartuntatautilain 58 §:n nojalla. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksensä illoin, kun se ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Tartuntatautiviranomainen antaa asiassa päätöksen.

Tartuntatautiviranomainen ja opetuksen järjestäjät tulisi toimia yhteistyössä haavoittuvammassa asemassa olevien oppilaiden lähiopetusoikeuden turvaamiseksi.

3. Opetuksen järjestäjän arviot opetuksen turvallisesta järjestämisestä ja poikkeuksellisiin

opetusjärjestelyihin siirtymisen välttämättömyydestä

Opetuksen järjestäjä tekee arvion siitä, voidaanko opetus tartuntatautilain 58 §:n nojalla annetun päätöksen johdosta järjestää turvallisesti lähiopetuksena perusopetuslain 29 §:n edellyttämällä tavalla. Turvallisuuden arvioinnissa opetuksen järjestäjän on hyvä toimia yhteistyössä paikallisen tai alueellisen tartuntatautiviranomaisen kanssa.

Opetuksen turvallisuuden arvioinnissa voidaan hyödyntää Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön 1.3.2022 antamaa suositusta opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana. Opetuksen järjestäjä arvioi, voiko opetusta järjestää turvallisesti esimerkiksi väljyys- ja hygienia-tekijät huomioiden tai porrastamalla opetusta ja koulupäivän toimintoja hyödyntämällä esimerkiksi väistötiloja tai muita käytettävissä olevia tiloja.

Lisäksi opetuksen järjestäjän tulee arvioida, onko poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen välttämätöntä opetuksen turvallisesti järjestämiseksi. Välttämättömyyden arviointi toteutetaan paikallisista lähtökohdista ja olosuhteista käsin.

Opetuksen järjestäjän tulee arvioida kaikki mahdolliset vaihtoehtoiset keinot opetuksen järjestämiseksi lähiopetuksena, mikä tarkoittaa sitä, että poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen on viimesijainen keino.

4. Päätös poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä

Opetuksen järjestäjä päättää poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä perusopetuslain 20 a §:n nojalla.

Opetuksen järjestäjä antaa asiassa päätöksen.

Päätöksessä tulee käydä ilmi muun muassa poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden välttämättömyys, kesto, soveltuva opetuksen järjestämispaikka, mitä kouluja, vuosiluokkia ja opetusryhmiä päätös koskee sekä miten opetus, oppimisen ja koulunkäynnin tuki, kouluruokailu ja muut opintososiaaliset etuudet sekä oppilashuolto järjestetään poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana. Päätökseen liitetään muutoksenhakuohjeet.

5. Tiedottaminen ja viestintä

- Opetuksen järjestäjä tiedottaa ja viestii päätöksen sisällöstä ja yleisistä linjauksista.
- Opetuksen järjestäjä ohjeistaa oppilaita ja huoltajia opetuksen käytännön järjestämisestä.
- Opetuksen järjestäjä tiedottaa ja ohjeistaa opetuksen järjestämiseen liittyvistä ohjeistuksista ja käytännön toteuttamisesta henkilöstölle.

6. Toimeenpano ja seuranta

- Opetuksen järjestäjä tarjoaa toimeenpanon tukea alueen kouluille ja henkilöstölle.
- Opetuksen järjestäjä seuraa ja ohjeistaa poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymistä.
- Mahdollisiin epäkohtiin puututaan ja tarvittaessa päätöksiä tarkistetaan.

Haavoittuvassa asemassa olevien lasten opetus järjestetään lähiopetuksena

Poikkeukselliset opetusjärjestelyt eivät koske haavoittuvassa asemassa olevia oppilaita, vaan seuraavien ryhmien opetus järjestetään lähiopetuksena:

- esiopetuksen oppilaat
- perusopetuksen vuosiluokkien 1–3 oppilaat
- erityisen tuen päätöksen saaneet oppilaat
- pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaat
- perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilaat.

Näiden ryhmien oppilaiden opetus järjestetään lähiopetuksena, koska heillä todennäköisesti on enemmän haasteita oppia etäopetuksessa ikänsä, kehitystasonsa, ohjauksen tarpeen tai koulun opetuskielen taidon vuoksi. Näihin ryhmiin kuuluva oppilaat voivat siirtyä etäopetukseen vain karanteeni- tai eristystilanteessa tai jos oppilas tai hänen perheenjäsenensä kuuluu riskiryhmään. Katso myös kohta *Karanteeni ja eristys sekä Poissaolot, riskiryhmät sekä oppilaan sairastuminen ja oireilu*.

Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden opetus järjestetään lähiopetuksena, jotta heidän oikeutensa oppimisen ja koulunkäynnin tukeen tosiasiallisesti toteutuisi myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana. Tukipalveluiden järjestäminen lähiopetuksessa turvaa oppilaan oikeutta perusopetukseen.

Lähiopetuksessa olevien oppilaiden opetus tulee järjestää tarkoituksenmukaisesti ja siten, että se motivoi oppilaita koulunkäyntiin.

Opetuksen järjestäminen poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana

Oppilaan oikeus opetukseen tulee turvata poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana perusopetuslaissa ja sen nojalla säädetyn ja määrätyn mukaisesti. Opetuksessa noudatetaan tuntijakoa, opetussuunnitelman perusteita, paikallista opetussuunnitelmaa, perusopetusasetuksen mukaista työaika, koulujen työaikoja, opetuksen järjestäjän vuosisuunnitelmaa ja oppilaan lukujärjestystä. Koulupäivän rakennetta on tarpeen tarkastella kokonaisuutena, jossa on riittävästi aikaa myös tauoille, levolle ja palautumiselle. Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen ei lähtökohtaisesti edellytä paikallisen opetussuunnitelman muuttamista.

Oppilaiden sekä henkilöstön välisien fyysisten kontaktien välttämiseksi opetusta voidaan toteuttaa esimerkiksi etä- ja lähiopetuksen yhdistelmämallin mukaisesti, jossa etäopetusta ja lähiopetusta vuorotellaan. Tällöin esimerkiksi osa opetusryhmistä saa opetusta etäopetusta ja osa lähiopetuksena. Opetuksen järjestäjän päätös poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä voi koskea esimerkiksi yksittäistä koulua tai kaikkia opetuksen järjestäjän kouluja tai toimipisteitä. Oppilaiden yhdenvertaisuus huomioon ottaen opetus tulee järjestää niin, että oppilas saa pääsääntöisesti lähiopetusta ja etäopetusjaksot ovat mahdollisimman lyhyitä. Oppilaat, jotka ovat vaarassa syrjäytyä koulutuksesta, voidaan ohjata lähiopetukseen poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden ajaksi.

Perusopetuksen järjestäminen etäyhteyksiä hyödyntäen (etäopetus) tarkoittaa esimerkiksi opetusjärjestelyä, jossa oppilas ja opettaja eivät ole fyysisesti samassa tilassa, vaan opetus sekä muu oppilaan ja opettajan sekä oppilaiden välinen vuorovaikutus tapahtuvat eri- tai samanaikaisesti etäyhteydellä digitaalisia välineitä, verkko-oppimisympäristöjä, sähköisiä alustoja tai digitaalisia viestintävälineitä hyödyntäen. Etäopetus voi olla esimerkiksi opettajan johdolla annetun opetuksen ohella monimuoto-opetusta verkossa sekä osittain oppilaan itsenäistä opiskelua tehtävien tai verkon avulla. Etäopetuksen tulee olla perusopetuslaissa määriteltyä opetusta ja se tulee järjestää oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Opetusmuodon soveltuvuutta on harkittava varsinkin nuorempien ja oppimisen tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla.

Opetuksen järjestäjän on myös etäopetuksessa huolehdittava, että oppilas saa opetussuunnitelman mukaista opetusta ja oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Etäopetus ei voi olla pelkkien oppimistehtävien antamista. Opetuksen järjestäjän tulee huolehtia oppilaiden yhdenvertaisista mahdollisuuksista oppimista edistävään vuorovaikutukseen ja opinnoissa etenemiseen. Opetuksen järjestäjä seuraa oppilaan poissaoloja opetuksen järjestämistavasta riippumatta ja ilmoittaa oppilaan huoltajalle luvattomista poissaoloista.

Oppimisen ja osaamisen arviointi

Arviointi toteutetaan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 ja 1.8.2020 voimaan tulleen perusteiden Luvun 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa linjausten mukaisesti.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi kohdistuu paikallisessa opetussuunnitelmassa asetettuihin vuosiluokkakohtaisiin tavoitteisiin. Päättöarvioinnissa käytetään opetussuunnitelman perusteissa annettuja päättöarvioinnin kriteereitä ja päättöarvosanojen muodostamisen periaatteita.

Jos kevätlukukauden aikana siirrytään tartuntatautilain nojalla annetun päätöksen johdosta poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin, kuten osittaiseen tai kokonaan etäopetukseen, lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan muuttuneet opetuksen järjestämistavat.

Etäopetuksessa on arvioinnin kannalta syytä ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Opetus järjestetään paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman mukaisesti.
- Arvioinnin käytänteistä tiedotetaan sekä oppilaille että huoltajille.
- On tärkeää varmistaa, että opetukseen ja arviointiin sisältyy opettajan ja oppilaan välistä säännöllistä vuorovaikutusta. Opettajan antaman yksilöllisen ja kannustavan palautteen ja ohjauksen merkitys korostuu etäopetuksessa. Erityisesti tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden kannalta on huolehdittava riittävästä ja ymmärrettävästä vuorovaikutuksesta.
- Arvioinnin tulee perustua mahdollisimman monipuolisiin näyttöihin.
- Näyttöjen antamisessa otetaan huomioon niihin liittyvät oppilaskohtaiset päätökset.
- Joidenkin näyttöjen järjestämistä vaihtoehtoisilla tavoilla voi olla näyttöjen luonteen vuoksi tarpeen pohtia.

- Päättöarvioinnin kannalta otetaan huomioon, että joidenkin oppiaineiden oppimäärän opinnot voivat paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti päättyä jo 7. tai 8. vuosiluokan lopussa.
- Arvioinnin käytänteissä ja näyttöjen antamisessa on huomioitava oppilaiden terveydentila, olosuhteet ja muut mahdolliset syyt, jotka vaikeuttavat näyttöjen antamista ja osaamisen osoittamista. Oppilaille tulee tällöin tarjota vaihtoehtoisia tapoja osaamisensa osoittamiseen.
- Työskentelyn arviointi toteutetaan myös etäopetuksessa opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti osana oppiaineita ja perustuen oppiaineittain työskentelylle asetettuihin tavoitteisiin. Työskentelyn arvioinnissa otetaan huomioon poikkeukselliset olosuhteet ja etäopetuksessa opiskelevien oppilaiden rajalliset mahdollisuudet työskentelytaitojen osoittamiseen.
- Käyttäytymisen arviointi tehdään perustuen paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin käyttäytymisen tavoitteisiin niiltä osin kuin niitä on mahdollista soveltaa etäopetuksen aikana.
- Suunnitellaan, miten seuraaviin ryhmiin kuuluvien oppilaiden arviointi toteutetaan:
 - etäopetuksessa olevat riskiryhmään kuuluvat oppilaat
 - perheenjäsenen riskiryhmään kuulumisen vuoksi etäopetuksessa olevat oppilaat
 - pitkään poissa olleet oppilaat
 - kotiopetuksesta palaavat oppilaat.

Lisätietoa

- [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet](https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet)
(<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>)
- [ePerusteet: Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet](https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tiedot)
(<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tiedot>)

Opetuksessa tarvittavien laitteiden, yhteyksien ja materiaalien maksuttomuus etäopetuksen aikana

Perusopetuslain 20 a §:n mukaan poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden aikana opetuksessa tarvittavat laitteet, yhteydet ja materiaalit ovat perusopetuksen oppilaille maksuttomia. Yhteydellä tarkoitetaan esimerkiksi internetyhteyttä ja materiaaleilla opetuksessa tarvittavia oppimissovelluksia ja viestintävälineitä.

Lähtökohtana on, että opetuksessa käytetään koulun laitteita, mutta myös oppilaan omaa laitetta voidaan käyttää. Jos oppilaan omia laitteita käytetään, koulun on tärkeää varmistaa, että ne ovat opetukseen soveltuvia ja riittäviä. Alle 15-vuotiaan osalta huoltaja päättää, voiko lapsi käyttää mobiililaitettaan tai kotoa löytyviä laitteita etäopetuksessa. Viisitoista vuotta täyttänyt päättää lähtökohtaisesti itse, käyttääkö hän mobiililaitetta tai kodin laitteita. Opetuksen järjestäjä ei voi edellyttää, että huoltajat hankkivat oppilaille poikkeuksellisissa opetusjärjestelyissä tarvittavat laitteet, vaan omien laitteiden käytön on perustuttava suostumukseen. Opetuksen järjestäjän tulee tarjota jokaiselle niitä tarvitsevalle oppilaalle laitteet, yhteydet ja materiaalit. Opetuksen järjestäjä voi tarjota laitteen, internetyhteyden ja materiaalit valitsemallaan tavalla niitä tarvitseville. Internetyhteys voidaan järjestää esimerkiksi dataliittymän tai kunnallisen lähiverkon avulla.

Opetuksen järjestäjän on tärkeää varmistaa oppilaiden laitteiden, yhteyksien ja materiaalien käyttötarve mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden varalle. Opetuksen järjestäjän on huomioitava oppimissovellusten ja viestintävälineiden erilaiset käyttötarkoitukset. Erikseen tulee harkita, mihin käyttötarkoituksen mitäkin välinettä voidaan koulussa tarkoituksenmukaisesti käyttää sekä kuinka monta eri oppimissovellusta ja viestintävälinettä koulussa ja yksittäisellä opettajalla on käytössä. Palveluiden harkinnassa on olennaista se, että palvelut edistävät opetussuunnitelman mukaista opetusta, soveltuvat oppilaan ikätasolle ja turvaavat kouluyhteisön jäsenten sujuvan arjen. On varmistettava, että oppilas ja huoltaja tietävät etäopetuksen aikana käytössä olevat digitaaliset oppimisympäristöt ja että oppilas saa niiden käyttöön riittävän opastuksen ja osaamisen.

Opetuksen järjestäjien tulee ennalta varautua siihen, miten toimitaan, jos koulun laite menee rikki tai katoaa: esimerkiksi missä koulu korjauttaa laitteet, onko oppilaiden kotikäytössä omavastuu ja voiko koulu ottaa laitteille vakuutuksen. Huoltajia ei voida velvoittaa ottamaan vakuutusta koulun laitteen rikkoutumisen tai katoamisen varalle. Suositeltavaa on, että koulu kantaisi pääsääntöisesti riskin laitteen rikkoutumisesta ja katoamisesta, ellei voida osoittaa, että oppilas on toiminut erityisen huolimattomasti. On tärkeää, että koulujen käytännöt suunnitellaan sellaiseksi, jotta laitteita kotiin tarvitsevat eivät laitteiden rikkoutumisen ja korvausvastuun pelosta jätä vastaanottamatta koulun laitteita. Huoltajien tulee tietää, millä tavalla toimitaan laitteen rikkoutuessa tai kadotessa.

Perusopetuslain 20 a §:n mukaan laitteet ja yhteydet ovat karanteenin ja eristyksen vuoksi etäopetuksessa oleville oppilaille maksuttomia. Opetushallituksen näkemyksen mukaan laitteet ja yhteydet ovat

maksuttomia etäopetuksessa myös niille oppilaille, jotka kuuluvat koronaviruksen kannalta riskiryhmään tai joiden perheenjäsen kuuluu riskiryhmään.

→ **Opetushallituksen opas tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käytöstä koulussa sekä mallisopimusohjat lähiopetuksessa oltaessa** (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tietokoneen-kannykan-ja-muiden-mobiililaitteiden-kaytto-koulussa>)

→ **Oppimissovellusten, sosiaalisen median palveluiden ja digitaalisten pelien käyttö opetuksessa** (<https://www.oph.fi/fi/oppimissovellusten-sosiaalisen-median-palveluiden-ja-digitaalisten-pelien-kaytto-opetuksessa>)

↓ Mallisopimusohjat

Mallipohjia voi muokata lainsäädännön reunaehdot huomioiden sopiviksi paikallisiin tarpeisiin.

Kotiin vietävien koulun tietoteknisten laitteiden käyttöehdot mallipohja syksy 2021

(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/kotiin-vietavien-koulun-tietoteknisten-laitteiden-kayttoehdot-mallipohja-perusopetus-korona-2021-2022_0.docx) (docx, 53.87 KB)

Oman laitteen käyttö etäopetuksessa mallisopimusohja syksy 2021

(https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/oman-laitteen-kaytto-etaopetuksessa-mallisopimusohja-syksy_2021-2022_perusopetus_korona_0.docx) (docx, 54.17 KB)

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Karanteeni ja eristys

Opetus karanteenin ja eristyksen aikana

Karanteeni on tartuntatautilääkärin viranomaispäätös.

Tartuntatautilääkäri voi määrätä oireettoman henkilön karanteeniin, jos tämä on altistunut yleisvaaralliselle tartuntataudille. Eristys tarkoittaa, että tarttuvaa tautia sairastava henkilö eristetään terveistä.

Tartuntatautilääkäri tekee eristysmääräyksen ja kertoo erityyksen pituuden. Henkilö voi olla eristyksessä sairaalassa tai kotona.

Tartuntaketjujen selvitystyö kuuluu tartuntatautilain mukaan kunnan tai sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Jos koulussa

on tapahtunut altistumista koronavirukselle tai todetaan tartuntatapeauksia, terveydenhuoltoviranomaiset päättävät tartunnan leviämistä rajoittavista toimenpiteistä. Näitä voivat olla päiväkotien ja koulujen sulkemiset tai henkilöitä voidaan määrätä tartuntatautilain 60 ja 63 §:n nojalla karanteeniin tai eristykseen. Tartuntatautiviranomainen voi päättää tartuntatautilain 57 §:n oppilaan oppilaitoksesta poissaolosta yhtäjaksoisesti yhteensä enintään kahden kuukauden ajaksi. Tartuntatautilain mukaisia rajoitustoimenpiteitä, kuten karanteenia, käytettäessä tilanteet poikkeavat toisistaan, joten opetuksen järjestäjät tekevät paikallisesti ratkaisut kunnan terveydenhuoltoviranomaisten päätösten perusteella. Oppilaan yhdenvertainen oikeus opetukseen tulee turvata mahdollisimman täysimääräisesti. Karanteeni ja eristäminen on toteutettava siten, ettei oppilaan oikeuksia tarpeettomasti rajoiteta. Oppilailla on karanteenin ja eristämisen aikana samat oikeudet ja etuudet kuin poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden vuoksi etäopetuksessa olevilla.

Jos oppilaan opetusta ei tartuntatautilain 57, 60 ja 63 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa voida järjestää lähiopetuksena, opetus voidaan järjestää etäopetuksena 18 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuihin erityisiin opetusjärjestelyihin, jota koskeva päätös voidaan tehdä enintään edellä tarkoitettun tartuntatautilain nojalla annetun oppilasta koskevan päätöksen voimassaolon ajaksi.

Karanteenissa ja eristyksessä oleva oppilas voi vointinsa mukaan osallistua opetukseen esimerkiksi etäyhteyden välityksellä samalla, kun muu opetusryhmä opiskelee lähiopetuksessa. Opetushallituksen näkemyksen mukaan päätös etäopetuksesta voidaan tehdä ennen virallisen karanteeni- tai eristämispäätöksen saapumista.

Karanteeni- ja eristystilanteisiin varauduttaessa opetuksen järjestäjän on erityisesti huomioon otettava seuraavat seikat:

- laitteiden, materiaalien ja yhteyksien maksuttomuus
- oppimisen tuki
- oppilashuoltopalvelut
- opetuksen järjestäjän huolehtima ateriat tai ruokatarvikekassi.

Lisäksi kunnan on tarvittaessa tartuntatautilain 68 §:n mukaan karanteeni- ja eristystilanteissa huolehdittava ruokahuollosta.

Koulu päättää, miten oppilaiden työskentelyä kotona ohjataan ja tuetaan luvallisen poissaolon aikana. Opettajat voivat toimivaltansa puitteissa tehdä erilaisia pedagogisesti perusteltuja ratkaisuja, kuten antaa tehtäviä kotiin. Tehtäviä voivat välittää myös muut oppilaat, mutta koulu vastaa siitä, että kaikki saavat tehtävät ja niihin liittyvää ohjausta.

Osa kunnista on ilmoittanut, että virallista testausta ja karanteenipäätöksiä ei enää tehdä. Opetushallitus suosittelee, että opetuksen järjestäjät suhtautuvat myönteisesti etäopetuksen järjestämiseen oppilaalle, jolla on koronavirustartunta ja on sen vuoksi poissa, jos oppilas vointinsa mukaan kykenee opiskelemaan. Oppilas voi osallistua opetukseen esimerkiksi etäyhteyden välityksellä muun opetusryhmän opiskellessa lähiopetuksessa. Perusopetuslain 18 §:n mukainen päätös perustuu tällöin muuhun riittävään oppilaan terveydentilaa koskevaan selvitykseen. Myös koronaviruksella altistuneen oppilaan opetus voidaan Opetushallituksen näkemyksen mukaan järjestää perusopetuslain 18 §:n perusteella etäopetuksena. Näin voidaan turvata lapsen oikeus opetukseen sekä oppilaiden yhdenvertaisuus koko maassa vaikean koronatilanteen aikana.

→ **THL: Karanteeni ja eristys** ([https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-](https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/karanteeni-eristys-ja-karanteenia-vastaavat-olosuhteet)

[rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/karanteeni-eristys-ja-karanteenia-vastaavat-olosuhteet](https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/karanteeni-eristys-ja-karanteenia-vastaavat-olosuhteet))

→ **Perusopetukseen osallistuminen ja poissaolot 1.1.2021 alkaen**

(<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetukseen-osallistuminen-ja-poissaolot-112021-alkaen>)

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Vakavat tautitilanteet

Koulujen tulee varautua mahdollisiin vakavampiin tilanteisiin, joissa esimerkiksi paljon henkilöstöä on poissa työstä. Jotta opetusta voidaan jatkaa myös näissä tilanteissa, opetuksen järjestäjän on tärkeää suunnitella etukäteen esimerkiksi koulujen keskinäistä yhteistyötä ja tarvittaessa sopia yhteistyöstä muiden opetuksen järjestäjien kanssa.

Koulutyön keskeyttäminen on viimesijainen vaihtoehto, jos koulutyötä ei voida pakottavasta syystä jatkaa eikä etäopetustakaan voida järjestää tai opetusta ei voida myöskään järjestää yhteistyössä toisen koulun tai muiden opetuksen järjestäjien kanssa. Erityisen pakottavasta syystä koulutyö voidaan siis joutua keskeyttämään. Normaaliin koulutyöhön tulee palata heti kun pakottava syy poistuu.

Jos opetuksen järjestämisessä tulee keskeytyksiä, voidaan opetusta jatkaa viikon 22 jälkeen lisäämällä työpäiviä enintään kuudella päivällä, jos opetussuunnitelman tavoitteita ei voida muutoin saavuttaa. Päätöksen opetuksen keskeyttämisestä ja pitämättä jääneiden päivien korvaamisesta tekee opetuksen järjestäjä (Perusopetuslaki 23 § 3 momentti).

→ **Kasvatuksen ja koulutuksen järjestäminen vakavissa koronatilanteissa** (/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kasvatuksen-ja-koulutuksen-jarjestaminen-vakavissa-koronatilanteissa)

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Vuorovaikutus oppilaiden ja huoltajien kanssa

Vuorovaikutus oppilaiden kanssa etäopetuksen aikana

Etäopetuksen aikana on turvattava oppilaiden yhdenvertaiset oikeudet saada opetusta. Koulujen tulee siis olla aktiivisesti ja oma-aloitteisesti yhteydessä oppilaisiin sekä edistää säännöllistä vuorovaikutusta heidän kanssaan. Koulupäivään tuo säännöllisyyttä ja rytmiä opiskelu lukujärjestyksen mukaisesti. Välitunnit ovat oppilaiden virkistäytymisen aikaa myös etäopetuksen aikana. Riittävä ja säännöllinen opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus sekä vertaisvuorovaikutus mahdollistavat opiskelussa edistymisen ja palautteen antamisen, vaikka opinnoissa voi olla itsenäistä tehtävien tekemistä samalla tavoin kuin lähiopetuksessa. Etäopetus ei tarkoita pelkkien oppimistehtävien antamista. Varsinkin nuoremmat ja tuen piirissä olevat oppilaat tarvitsevat opettajan vuorovaikutusta.

Riittävän ja säännöllisen vuorovaikutuksen varmistamisessa keskeisiä näkökohtia ovat seuraavat:

- Suunnitellaan lukujärjestys, joka edellyttää säännöllistä vuorovaikutusta ja yhteydenpitoa oppilaisiin useita kertoja päivässä. Oppilaisiin voidaan pitää yhteyttä osana ryhmää tai yksilönä.
- Huomioidaan vuorovaikutuksen määrässä ja laadussa oppilaiden vahvuudet ja tuen tarpeet.
- Suunnitellaan menettelytavat ja käytänteet, joilla oppilaiden läsnäolo opetuksessa varmistetaan ja joilla sitä tuetaan.
- Vuorovaikutusta tuetaan tarvittaessa koulun moniammatillisen henkilöstön avulla, esimerkiksi koulunkäynnin ohjaajien tai oppilashuollon henkilöstön avulla.
- Seurataan aktiivisesti oppilaiden vuorovaikutuksen tarvetta ja tarvittaessa lisätään yhteydenottoja.

Koulussa on suositeltavaa luoda myös selkeä aikataulu, jolloin luokan- ja aineenopettajat ovat tavoitettavissa puhelimitse tai muiden viestintävälineiden avulla. Näistä ajankohdista tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Tällöin oppilas tai huoltaja voi keskustella opettajan kanssa esimerkiksi tukiopetuksen tarpeesta ja sopia sen järjestämisen ajankohdat.

Vuorovaikutuksen mahdollistamiseksi opetus on tärkeää suunnitella ja organisoida niin, että opettajalla on tosiasiallinen mahdollisuus olla vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa. Edellä todettu koskee myös karanteenin ja eristyksen vuoksi etäopetuksessa olevia oppilaita sekä niitä etäopetuksessa olevia oppilaita, jotka kuuluvat tai joiden perheenjäsenet kuuluvat riskiryhmään.

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden huomioiminen

Poikkeukset normaaleista opetusjärjestelyistä voivat tuoda haasteita monien maahanmuuttotaustaisten lasten ja nuorten opiskeluun ja oppimiseen. Muutoksista viestiminen maahanmuuttotaustaisten oppilaiden huoltajille voi vaatia erityistä huomiota ja järjestelyjä, kuten tulkkauspalveluja. Vastuu vuorovaikutuksen ymmärrettävyyden varmistamisesta on opetuksen järjestäjällä. Koulun tulee tiedottaa oppilaiden huoltajille riittävästi kulloisistakin opetusjärjestelyistä ja oppilaan opintojen edistymisestä. Myös maahanmuuttotaustaisia oppilaita opettavia opettajia on informoitava opetusjärjestelyjen muutoksista. Tämä koskee erityisesti useassa koulussa opettavia S2/R2-opettajien, oppilaan oman äidinkielen opettajia ja uskonnon opettajia.

Seuraavassa on linkkejä THL:n ja muiden tahojen tuottamista monikielistä materiaaleista koskien koronavirusta sekä materiaalilinkkejä maahanmuuttotaustaisten oppilaiden opetuksen tueksi ja huoltajille koskien etäopetusta ja koronavirukselta suojautumista.

- [Monikielistä materiaalia koronaviruksesta sekä tukea kasvatukseen ja opetukseen](https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/monikielista-materiaalia-koronaviruksesta-seka-tukea-kasvatukseen-ja-opetukseen) (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/monikielista-materiaalia-koronaviruksesta-seka-tukea-kasvatukseen-ja>)

Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyön merkitys korostuu, jos opetusta järjestetään aiemmasta poikkeavalla tavalla. Vastuu yhteistyön edellytysten luomisesta on opetuksen järjestäjällä. Koulun ja oppilashuollon palvelujen henkilöstön tulee olla aktiivisia ja aloitteellisia kotien kanssa tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Koulun tulee informoida oppilaiden

huoltajia riittävästi kulloisistakin opetusjärjestelyistä ja oppilaan opintojen edistymisestä. On syytä varmistaa, että myös maahanmuuttotustaisten huoltajien informointi on riittävää ja kielellisesti ymmärrettävää.

Opettajan tehtävänä on huolehtia opetusryhmästään myös etäopetuksessa. Rehtorin johdolla sovitaan yhteydenpitoon liittyvästä vastuunjaosta esimerkiksi seuraavissa asioissa:

- Kuka, miten ja milloin huolehtii päivittäisestä yhteydestä oppilaaseen?
- Kuka, miten ja milloin on yhteydessä oppilaan huoltajaan?
- Miten poissaoloja seurataan?
- Miten koulun eri ammattilaiset toimivat tilanteessa, jossa oppilaan oppimisesta tai hyvinvoinnista herää huoli?

Huoltajien tapaamisia ja vanhempainiltoja järjestettäessä huomioidaan väljyys- ja hygieniatekijät. Aluehallintoviraston mukaan koulujen järjestämät tilaisuudet ovat yleisötilaisuuksia, jos tilaisuuteen osallistuu huoltajia. Yleisötilaisuuksissa tulee noudattaa paikallisia ja alueellisia määräyksiä. Huoltajien tapaamisissa ja vanhempainilloissa voidaan edelleen hyödyntää myös etäyhteyksiä. Tapaamisten suunnittelussa otetaan huomioon perheiden mahdollisuudet käyttää etäyhteyksiä sekä tarve tulkkaukselle. Lähitapaamisissa noudatetaan väljyys- ja hygieniaohteita.

[Takaisin ylös \(#main-content\)](#) ↑

Ohjaus ja tuki sekä oppilashuolto

Ohjaus ja tuki

Opiskelu koronapandemian aikana on antanut kouluille paljon lisäosaamista ja uusia näkökulmia siihen, miten opiskelua voidaan ohjata ja tukea poikkeuksellisissa olosuhteissa. Ohjauksen ja oppimisen tuen tulee jatkua oppilaan tarpeita vastaten ja yhdenvertaisesti myös etäopetuksessa poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen, karanteenin ja eristyksen aikana tai kun oppilas on etäopetuksessa hänen oman tai perheenjäsenensä riskiryhmään kuulumisen vuoksi. Lähtökohtaisesti oppilaalla on oikeus samoihin tukitoimiin (mm. avustajapalvelut, erityisopetus jne.) kuin lähiopetuksessakin. Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus järjestää oppimisen tukea sellaisilla toteuttamistavoilla kuin sitä on olosuhteisiin nähden mahdollista toteuttaa poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen, karanteenin ja eristyksen aikana.

Oppilaalla on oikeus saada ohjausta sekä oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä lähi- että etäopetuksessa. Opetuksen järjestäjän tulee suunnitella ohjaus- ja tukitoimet siten, että ne vastaavat oppilaiden yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Myös mahdollisen poissaolon aikana oppilaiden työskentelyä kotona ohjataan. Koulu päättää, miten poissaolon aikana oppilaiden työskentelyä kotona ohjataan. Oppilaalle voidaan antaa esimerkiksi tehtäviä kotiin. Tehtäviä voivat välittää myös muut oppilaat, mutta koulu vastaa, että kaikki oppilaat saavat tehtävät ja niihin liittyvää ohjausta.

Oppilaiden ohjausta järjestetään koulun ohjaussuunnitelman mukaisesti myös mahdollisen etäopetuksen aikana. Perusopetuksen päättövaiheessa olevien oppilaiden jatko-opintoihin ohjaukseen ja hakeutumiseen tulee tarjota riittävästi ohjausta lukuvuoden aikana.

Perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että oppilaana oleva oppivelvollinen täyttää oppivelvollisuuslain 10 §:n 1 momentissa säädetyn hakeutumisvelvollisuutensa perusopetuksen päättyessä (Oppivelvollisuuslaki 25 § 2 mom.). Säännös tuli voimaan 1.1.2021.

Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta, tehostettua tukea, erityistä tukea ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaista opetusta ja tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Tarvittaessa opettaja ja erityisopettaja tekevät tilannearvion sekä täsmentävät tukitoimien suunnitelmia. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota etäopetuksessa olevien oppilaiden oppimisen tuen tarpeisiin.

Poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtyminen ei lähtökohtaisesti edellytä perusopetuslain 16 a §:n mukaisen tehostetun tuen oppilaan oppimissuunnitelman tai perusopetuslain 17 §:n mukaista erityistä tukea saavan oppilaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman päivittämistä, ellei tuen tarve ole muuttunut. Sen sijaan muutokset, joita mahdollisesti aiheutuu erityisen tai tehostetun tuen toteuttamiseen, kerrotaan yleisesti vuosisuunnitelmassa ja opiskeluhoitosuunnitelmassa.

Etäopetuksen aikana tulee huolehtia opetuksen esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. Opetuksen järjestäjän tehtävänä on tarkistaa, että oppilaalla on myös etäopetuksessa tarvitsemansa opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetuspalvelut, erityiset apuvälineet sekä perusopetuslain 39 §:n nojalla järjestettävät palvelut sellaisilla toteuttamistavoilla kuin se olosuhteisiin nähden on mahdollista toteuttaa. Tarpeen on myös varmistaa

vammaisten oppilaiden oikeuksien vaatimien palvelujen ja kohtuullisten mukautusten toteutuminen.

Paikallisen tai alueellisen maskisuosituksen voimassa ollessa visiirin käyttö voi olla tarpeen. THL on ohjeistanut visiirien käytöstä, että sitä voi käyttää erityisesti, jos kertakäyttöisiä tai kankaisia maskeja ei voi käyttää tai tilanteen ja opetuksen kannalta on eduksi, että kasvot näkyvät. TTL:n ohjeen mukaan työnantaja arvioi maskien ja suojavisiirien käyttöönoton. Kuulovammaisten oppilaiden opetuksessa ja kielen oppijoiden kielten opetuksessa kannalta olisi eduksi, että opettajan kasvot näkyisivät. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on todennut, että yhdenvertaisuuslain 15 §:n mukaiset kohtuulliset mukautukset on aina arvioitava yksilöllisesti, mutta läpinäkyvä visiiri tai ikkunallinen maski opettajalle voi tulla kyseeseen kohtuullisena mukautuksena kuulovammaiselle oppilaalle.

Opintojen etenemisen turvaamiseksi voidaan tarvittaessa käyttää myös vuosiluokkiin sitomatonta opetusta (VSOP). Tällä järjestelyllä voidaan ehkäistä luokalle jääminen poikkeusolojen synnyttämien vaikeuksien takia.

Oppivelvollisuuden laajennuksen myötä oppilaan tulee hakea perusopetuksen jälkeen joko toisen asteen koulutukseen suorittamaan tutkintoa, tai toisen asteen koulutukseen valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaissa määriteltyn koulutukseen. Jos oppilas tarvitsee tukea hakeutuessaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin, hänellä on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8–9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja.

Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus on aloitettava riittävän varhain. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve sekä se, minkälaisen työllistymisen koulutus mahdollistaa. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy, kun oppivelvollinen aloittaa opintonsa seuraavassa oppilaitoksessa. Tällöin ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy seuraavalle koulutuksen järjestäjälle. Jos oppivelvollinen nuori on vielä kesän jälkeen ilman opiskelupaikkaa,

perusopetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa tästä nuoren asuinkunnalle, ja vastuu ohjauksesta ja valvonnasta siirtyy asuinkunnalle.

- [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset kappaleisiin 1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut sekä 15.4.19 Oppilaanohjaus](#) ([/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet](#))
- [UKK: Voiko vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun järjestelyjä hyödyntää poikkeustilanteessa](#) ([/fi/usein-kysyttya/voiko-vuosiluokkiin-sitomattoman-opiskelun-jarjestelyja-hyodyntaa-poikkeuksellisten](#))
- [TTL: ohje varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen covid-19-tartuntojen ehkäisemiseksi](#) (<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-varhaiskasvatus-perusopetus>)

Oppilashuolto

Pitkään jatkunut poikkeuksellinen tilanne on kasvattanut oppilashuoltopalvelujen tarvetta ja samanaikaisesti niiden saatavuus on saattanut heikentyä. Koulussa on tärkeää kiinnittää edelleen huomiota jokaisen oppilaan yksilölliseen hyvinvointiin ja oppimiseen. Samanaikaisesti vahvistetaan kouluyhteisön ehkäisevää ja yhteisöllistä työtä, joka tavoittaa kaikki oppilaat.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma ohjaa koulun hyvinvointityötä. Se päivitetään aina tarpeen mukaan ja tilanteen niin edellyttäessä. On tärkeää, että opetus- ja oppilashuoltopalvelujen henkilöstö havainnoivat ja seuraavat kaikkien oppilaiden oppimista ja hyvinvointia suunnitelmallisesti ja entistä tarkemmin. Oppilaisiin pidetään aktiivisesti yhteyttä, jotta tuen tarpeet tunnistetaan varhain.

Jokaisessa koulussa toimii opiskeluhuoltoryhmä. Sen keskeinen tehtävä on linjata koulun yhteisöllisen työn toimintatavat ja sen edellyttämä työnjako. Yhteisöllisyyden rakentaminen ja oppilaiden ryhmäytymisen tukeminen on tärkeää ja jatkuvaa työtä yhteisössä. Tarvittaessa ennalta ehkäisevästä hyvinvointityöstä valmistaudutaan huolehtimaan myös etäyhteyksien välityksellä. Oppilashuoltoryhmän työskentelylle on hyvä varata riittävästi aikaa lisäämällä tarvittaessa kokousten määrää.

Oppilashuoltopalvelut eli psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuolto kuuluvat sekä lähi- että etäopetuksessa oleville oppilaille. Palveluissa valmistaudutaan työskentelyyn niin vastaanotolla kuin etäyhteyksin sekä edelleen kasvavaan yksilökohtaisen tuen tarpeeseen. Palvelut järjestetään siten, että oppilaat saavat yhteyden ja pääsevät niihin helposti. Jos oppilaan tilanteesta herää huoli, tulee viipymättä konsultoida palvelujen ammattilaisia tai ohjata oppilas palveluun. Tarvittaessa oppilaalle järjestetään koulun ulkopuolista apua

ja tukea. Erityisesti tilanteissa, joissa opetusta ja oppilashuoltoa järjestetään totutusta poikkeavalla tavalla, oppilailla ja heidän huoltajillaan on oltava ajantasainen tieto käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista ja niiden toimintatavoista.

→ **THL: Opiskeluhoitopalvelut koronavirustilanteessa**

(<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/ajankohtaista/opiskeluhoitopalvelut-koronavirustilanteessa>)

→ **STM:n hallinnonalan Julkari-julkaisuarkisto: Yhteisestä työstä hyvinvointia – opiskeluhoitoryhmä perusopetuksessa.**

(<http://www.julkari.fi/handle/10024/136782>)

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Poissaolot, riskiryhmät sekä oppilaan sairastuminen ja oireilu

Poissaolot

Perusopetuksessa oppilas on oppivelvollinen ja hänen tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä myönnetty vapautusta. Oppilaan poissaolo koulusta voi perustua perusopetuslakiin tai tartuntatautilakiin. Sairaus on erityinen syy olla poissa koulusta. Kouluihin ei saa myöskään tulla, jos on sairastumiseen viittaavia oireita.

Opetuksen järjestäjä seuraa oppilaiden osallistumista opetukseen. Jokaisella koululla tulee olla toimintamalli poissaolojen seuraamisesta, niistä ilmoittamisesta ja niihin puuttumisesta (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014). Opettaja on vastuussa oppilaistaan ja on yhteydessä heihin ja koteihin myös silloin, kun opetusta joudutaan järjestämään poikkeuksellisissa olosuhteissa. Koulun ja oppilashuollon palvelujen henkilöstön tulee olla aktiivisia kotien kanssa tapahtuvassa vuorovaikutuksessa.

Poissaolo ja perusopetuslaki

Oppilailla on perustuslaissa turvattu yhdenvertainen oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Perusopetuslain perusteella esi- ja perusopetuksessa sekä muussa perusopetuslain mukaisessa opetuksessa oppilaan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta (perusopetuslaki 25–26 a §, 35 §).

- Poissaoloon tulee aina hakea lupa, ja hakemus tulee perustella.

- Koulu harkitsee, onko luvan myöntämiselle perusteita. Opetuksen järjestäjä ja koulu voivat tehdä yleisiä linjauksia poissaololupien myöntämisestä ottaen kuitenkin huomioon oppilaiden oikeus saada perusopetusta.
- Sairauden tai muun ennakoimattoman syyn vuoksi lupa voidaan myöntää myös jälkikäteen
- Oppilaita tulee kohdella yhdenvertaisesti, heidän etunsa ja yksilölliset tilanteensa huomioiden
- Poissaoloihin liittyvissä menettelyissä hyvä yhteistyö ja pyrkimys yhteisen näkemyksen löytymiseen kotien kanssa on erityisen tärkeää. Luvattomasta poissaolosta tulee ilmoittaa huoltajalle. Poissaoloihin liittyvistä käytänteistä ja niiden perusteista tiedotetaan huoltajille.
- Koulu päättää, miten poissaolon aikana oppilaiden työskentelyä kotona ohjataan. Oppilaalle voidaan antaa esimerkiksi tehtäviä kotiin. Tehtäviä voivat välittää myös muut oppilaat, mutta koulu vastaa, että kaikki oppilaat saavat tehtävät ja niihin liittyvää ohjausta. (Lue lisää: [Eduskunnan oikeusasiamiehen päätös läksyjen antamisesta kotiin poissaolon aikana, pdf, siirryt toiselle verkkosivulle](https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/2031/2020) (<https://www.oikeusasiamies.fi/r/fi/ratkaisut/-/eoar/2031/2020>))

Pandemiatilanteessa huomioon otetaan lisäksi seuraavat asiat:

- Sairaus tai oppilaan tai hänen perheenjäsenensä kuuluminen tartuntavaaran näkökulmasta riskiryhmään on hyväksyttävä peruste poissaoloon.
- Riskiryhmään kuuluminen perustuu hoitavan lääkärin arvioon oppilaan tilanteesta. Lääkäri voi arvioida myös poissaolon tarpeellisuutta.
- Opetuksen järjestäjä voi poissaolon perusteiden arvioimiseksi tarvittaessa edellyttää huoltajaa toimittamaan riittävän selvityksen, kuten lääkärintodistuksen lapsen kuulumisesta riskiryhmään.
- Koulu ei voi edellyttää, että sille luovutetaan tietoja lapsen perheenjäsenen terveydentilasta.

Poissaolo ja tartuntatautilaki

Tartuntatautilain perusteella laissa tarkoitettu lääkäri voi tehdä päätöksen tautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön oppilaitoksesta poissaolosta yhtäjaksoisesti yhteensä enintään kahden kuukauden ajaksi. Lääkäri voi myös määrätä eristykseen tai karanteeniin henkilön, joka on sairastunut tai jonka perustellusti epäillään sairastuneen yleisvaaralliseen tartuntatautiin tai perustellusti yleisvaaralliseksi epäiltyyn tartuntatautiin.

Tartuntatautilain 58 §:n mukaan kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan oppilaitosten ja päiväkotien tilojen sulkemisesta. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Lain mukaan karanteeni ja eristäminen on toteutettava siten, että henkilön oikeuksia ei tarpeettomasti rajoiteta (tartuntatautilaki 57, 60, 63, 68 §). Oppilaiden yhdenvertainen oikeus opetukseen tulee siten turvata näissäkin tilanteissa mahdollisimman täysimääräisesti. Tarvittaessa oppilaalle voidaan tehdä perusopetuslain 18 §:n mukainen päätös erityisistä opetusjärjestelyistä.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos suosittelee ulkomailta palaavalle perusopetuksen oppilaalle omaehtoista karanteenia, jos saavutaan maista, joiden kohdalla karanteenisuositus on voimassa. Myös omaehtoisen karanteenin ajaksi oppilaalle voidaan tehdä perusopetuslain 18 §:n mukainen päätös erityisistä opetusjärjestelyistä.

Karanteenissa ja eristyksessä oleva oppilas voi vointinsa mukaan osallistua opetukseen esimerkiksi etäyhteyden välityksellä samalla, kun muu opetusryhmä opiskelee lähiopetuksessa. Opetushallituksen näkemyksen mukaan päätös etäopetuksesta voidaan tehdä ennen virallisen karanteeni- tai eristämispäätöksen saapumista. Karanteeni- ja eristystilanteisiin varauduttaessa opetuksen järjestäjän on erityisesti huomioon otettava seuraavat seikat:

laitteiden, materiaalien ja yhteyksien maksuttomuus

- oppimisen tuki
- oppilashuoltopalvelut
- opetuksen järjestäjän huolehtima ateriat tai ruokatarvikekassi.

Lisäksi kunnan on tarvittaessa tartuntatautilain 68 §:n mukaan karanteeni- ja eristystilanteissa huolehdittava ruokahuollosta.

Osa kunnista on ilmoittanut, että virallista testausta ja karanteenipäätöksiä ei enää tehdä. Opetushallitus suosittelee, että opetuksen järjestäjät suhtautuvat myönteisesti etäopetuksen järjestämiseen oppilaalle, jolla on koronavirustartunta ja on sen vuoksi poissa, jos oppilas vointinsa mukaan kykenee opiskelemaan. Oppilas voi osallistua opetukseen esimerkiksi etäyhteyden välityksellä muun opetusryhmän opiskellessa lähiopetuksessa. Perusopetuslain 18 §:n mukainen päätös perustuu tällöin muuhun riittävään oppilaan terveydentilaan koskevaan selvitykseen. Myös koronaviruksella altistuneen oppilaan opetus voidaan Opetushallituksen näkemyksen

mukaan järjestää perusopetuslain 18 §:n perusteella etäopetuksena.

Näin voidaan turvata lapsen oikeus opetukseen sekä oppilaiden yhdenvertaisuus koko maassa vaikean koronatilanteen aikana.

Erityiset opetusjärjestelyt

Tilapäisen vapautuksen (poissaolon) myöntämisen sijasta oppilaalle voidaan tehdä päätös erityistä opetusjärjestelyistä, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä (perusopetuslain 18 § 1 mom. 3 kohta). Tällöin oppilaan opetus voidaan järjestää perusopetuslainsäädännöstä osittain poiketen, esimerkiksi etäopetuksena. Tällainen järjestely voi tulla kysymykseen esimerkiksi riskiryhmiin kuuluvien, kotiin jäävien oppilaiden osalta. Päätöksenteossa voidaan hyödyntää lääkärin arviota.

Opetushallitus suosittelee, että poissaolon sijasta myös riskiryhmiin kuuluvien opetus järjestettäisiin erityisinä opetusjärjestelyinä etäopetuksena.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) velvoittaa opetuksen järjestäjiä ja kouluja muun ohella arvioimaan yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on suositellut lausunnossaan (13.5.2020, VVTDo-2020-393), että mahdollisuus erityisiin opetusjärjestelyihin tarjottaisiin yhtäläisesti myös lapsille, jotka ovat perustellusti poissa opetuksesta perheenjäsenensä terveydentilan vuoksi, jos erityisiä opetusjärjestelyitä tehdään lapsille, jotka kuuluvat riskiryhmiin.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun linjauksen mukaisesti suosittelemme, että myös sellaisen oppilaan opetus järjestetään etäopetuksena, joka jää kotiin riskiryhmään kuuluvan perheenjäsenensä tartuntavaaran takia.

Päätös erityisistä opetusjärjestelyistä voidaan tehdä myös erityisen tuen päätöksen saaneille oppilaille. Tällöin päätöksessä määritellään, miltä osin siinä poiketaan oppilaan erityisen tuen päätöksestä määrääjäksi. Perusopetuslain 18 §:ssä säädettyjä erityisiä opetusjärjestelyjä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta.

Opetushallitus on laatinut ohjeen opetukseen osallistumisesta ja poissaoloista lähiopetuksessa sekä tilanteissa, joissa opetusta ei voida järjestää lähiopetuksena. Lue lisää ohjeestamme.

[Opetushallituksen ohje: Perusopetukseen osallistuminen ja poissaolot](#)

([fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetukseen-osallistuminen-ja-poissaolot-112022-alkaen](#))

Oppilaan sairastuminen ja oireilu

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on ohjeistanut, miten tulee menetellä, jos oppilas sairastuu tai jos oppilaalla on koronavirustartuntaan viittaavia oireita ja milloin kouluun voi palata.

→ **THL:n ohjeistus: Lapset ja koronavirus** (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/lapset-ja-koronavirus>)

→ **THL:n ja OKM:n suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana**

(<https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+1.3.2022.pdf/f190e566-68f2-52f6-dba1-a83f03f25110>)

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Lähiopetuksen järjestäminen

Tartuntatautilain hygieniää ja väljyyttä koskevat velvoittavat säännökset

Tartuntatautilakiin lisätty väliaikainen 58 c §, jossa säädetään toimenpiteistä koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi, asettaa velvoitteita myös opetuksen järjestäjille. Pykälä on voimassa 30.6.2022 saakka.

Pykälän mukaan toiminnan järjestäjien on huolehdittava, että

- 1) asiakkailla ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Lisäksi pykälän mukaan tilojen hallinnasta vastaavan toimijan tulee järjestää osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista.

Tartuntatautilain 58 c § koskee sisätilojen lisäksi koulun alueeseen kuuluvia ulkotiloja.

Pykälää sovelletaan toiminnan järjestäjien lisäksi tilojen hallinnasta vastaavaan toimijaan.

Toimintaohjeiden antaminen koulussa toimiville voidaan toteuttaa toimintaan parhaiten sopivalla tavalla esimerkiksi kuulutuksin, kirjallisina ohjeina, opastetauluina, käytöstä ohjaavina kuvina ja merkintöinä tiloissa tai muulla vastaavalla tehokkaalla tavalla. Ohjaus voi olla myös osa opetussuunnitelman mukaista opetusta: oppilaat voivat esimerkiksi itse tuottaa kuvia, opasteita ja ohjeita.

Yläkoulussa voi olla riittävää, että oppilaille tarjotaan mahdollisuus käsien pesuun ja annetaan käsien pesua koskevat ohjeet esimerkiksi opastein, mutta alakoulussa käsihygienian noudattaminen voi edellyttää aikuisen opastusta ja valvontaa.

Tartuntatautilain mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan edellä kuvattujen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Aluehallintovirasto ja kunta saavat tarkastaa valvomansa toimijan toiminnan sekä toiminnassa käytettävät tilat ja antaa määräyksen puutteiden ja epäkohtien korjaamisesta.

Hygieniää ja väljyyttä koskevista ohjeista on tärkeää viestiä myös oppilaiden koteihin.

Tartuntatautilaki: 58 c, 59 a, 59 b ja 59 c §

(<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161227>)

Opetusryhmät ja opetuksen järjestäminen lähiopetuksessa

Jos mahdollista, kouluissa vältetään lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden tarpeettomia fyysisiä kontakteja. Kunnan sivistystoimi ja kunnan tartuntataudeista vastaava yksikkö ohjeistavat tarvittaessa tarkemmin käytännön toimenpiteissä. Kunta määrittelee tilanteeseensa sopivat käytännöt ja ohjeistaa perheitä toimimaan niiden mukaisesti.

Kouluissa tulee noudattaa tartuntatautilain säännöksiä etäisyyden ylläpitämisestä (58 c§). Alueellinen tai paikallinen viranomainen päättää, mitä ja miten suosituksen fyysisten kontaktien välttämistä koskevia toimia sovelletaan alueellisesta ja paikallisesta epidemiatilanteesta riippuen. Mikäli mahdollista, koulussa vältetään lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden tilanteita, joissa ollaan suorassa kosketuksessa muiden kanssa

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 1.3.2022 antaman suosituksen mukaan tarpeettomia fyysisiä kontakteja tulisi välttää seuraavilla toimenpiteillä:

- Ryhmäkokoja ja henkilöstömitoitusta koskeva sääntely on voimassa perusopetusta koskevan lainsäädännön mukaisesti.
- Kiinnitetään huomiota väljyyteen ja hygieniaan sekä pyritään tarvittaessa porrastamaan opetusta kouluissa mahdollisuuksien mukaan sekä tarvittaessa pitämään opetusryhmät erillään.
- Toimintaa rytmittämällä ja porrastamalla sekä ulkotiloja hyödyntämällä pyritään siihen, että samassa tilassa on mahdollisimman vähän henkilöitä.
- Ruokasalia voi käyttää porrastetusti. Hygieniasta huolehditaan tartuntatautilain 58 c §:n edellyttämällä tavalla ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.
- Isoja yhteistilaisuuksia järjestettäessä huomioidaan väljyys- ja hygieniatekijät. Aluehallintoviraston mukaan koulujen järjestämät juhlat ja päättäjätilaisuudet ovat yleisötilaisuuksia, jos tilaisuuteen osallistuu muita kuin henkilökuntaa ja lapsia tai oppilaita, kuten huoltajia. Yleisötilaisuuksissa tulee noudattaa paikallisia ja alueellisia määräyksiä. Koulujen opetustoimintaan ja muuhun lakisääteiseen toimintaan ei lähtökohtaisesti sovelleta yleisiä kokoontumisrajoituksia.
- THL:n kansallinen maskisuositus ei koske varhaiskasvatus- ja opetussektoria, joten alueelliset ja paikalliset viranomaiset voivat epidemiatilanne huomioiden antaa omia, kansallista suositusta täydentäviä suosituksiaan, esimerkiksi kasvomaskien ikärajan laskemisesta. Tarkemmat suositukset maskinkäytöstä voivat siksi vaihdella alueittain.
- Muiden kuin lasten sekä koulun henkilökunnan oleskelu koulun alueella on mahdollista tartuntatautilain mukaiset hygieniavaatimukset huomioiden. Vastaavalla tavalla järjestetään myös lapsen ja perheen mahdollisuus tutustua koulun toimintaan.
- Henkilökunnan kokoontumisia voidaan järjestää ja henkilöstön siirtyminen toimipaikasta toiseen on mahdollista epidemiatilanne ja tartuntatautilain mukaiset hygieniavaatimukset huomioiden. Kokoontumisissa voidaan edelleen hyödyntää etäyhteyksiä
- Hygienian tehostamisesta ja fyysisten kontaktien välttämisestä huolimatta on tärkeää huolehtia, että lapsi saa tarvitsemansa läheisyyden, turvan ja vuorovaikutuksen. Työterveyslaitoksen ohje työntekijälle

Työterveyslaitoksen ohje työntekijöille: [Ohje työntekijöille](https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle)
[koronavirustartunnan ehkäisyyn](https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle) (<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-tyontekijalle>)

Koulun tilojen käyttäminen ja hygieniasta huolehtiminen

Lähiopetuksessa koulujen toiminnassa ja opetusjärjestelyissä otetaan huomioon tartuntatautilanteen jatkuminen ja siihen liittyvät terveysviranomaisten ohjeet ja suositukset. Ohjeistusta tulee antaa ikätason ja tilanteen mukaisesti parhaiten sopivalla tavalla, esimerkiksi kuulutuksin, kirjallisina ohjeina, opastetauluina, merkintöinä tiloissa tai muulla tavalla. THL on tuottanut opastemateriaalia hyödynnettäväksi ohjeistuksessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen 1.3.2022 antamassa suosituksessa todetaan, että kouluun ei pidä tulla, jos on sairastumiseen viittaavia oireita.

Käsi- ja yskimishygieniasta suosituksessa todetaan seuraavaa:

- Oikein toteutettu yskimis- ja käsihygienia estää tartuntoja.
- Käsien pesua suositellaan kouluun tullessa, ennen ruokailua, aina ulkoa sisälle tullessa, sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan huolellisesti puhtaaseen, kuivaan pyyhkeeseen. Tämä voi olla joko kertakäyttöinen paperipyyhe tai ns. rullakäsipyyhe, jossa puhdas ja likainen osa eivät ole kosketuksissa toisiinsa.
- Jos käsienpesu ei ole mahdollista, voidaan käyttää käsihuuhdetta. Käsihuuhdetta tulisi olla helposti saatavilla. Lasten käsihuuhteen käyttö tapahtuu aina aikuisen valvonnassa.
- Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttönenäliina, joka heitetään roskeen heti käytön jälkeen. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.

Opetuksen järjestäjän tilojen hallinnasta vastaava vastaa ohjeistuksesta ja käsienpesumahdollisuudesta myös tilojen ilta- ja viikonloppukäytön osalta, jos kysymyksessä on opetuksen järjestäjän järjestämä toiminta. Ohjeistusta tulee antaa riittävän etäisyyden ylläpitämisestä, käsien puhdistamista ja muista tartuntojen leviämistä estävistä käytänteistä. Jos kysymys on ulkopuolisen toiminnan järjestäjän vuokrasopimuksen mukaisesta toiminnasta, tartuntatautilain 58 c §:n mukaisten velvoitteiden toteuttamisesta voidaan sopia opetuksen järjestäjän ja vuokralaisen kesken. Varsinainen toiminnan harjoittaja vastaa siitä, että velvoitteet on toimeenpantu asianmukaisesti.

Työnantaja arvioi, onko työntekijöiden käytettävä työssään kasvomaskeja. Tällöin työnantajan pitää hankkia suojavarusteet ja valvoa niiden käyttämistä. Työntekijällä puolestaan on velvollisuus käyttää työnantajan antamia suojavarusteita.

Työterveyslaitoksen ohjetta työpaikoille (Ohje varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja perusopetukseen koronavirustartuntojen ehkäisemiseksi 1.12.2020) voidaan käyttää soveltuvin osin paikallisesti tai alueellisesti päätettävien tavoin.

Siivous ja ilmanvaihto

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut yskii tai aivastaa. Koronavirus voi tarttua myös ilmajälitteisesti pienten aerosolien muodossa sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto.

Koronavirukset eivät säily pitkiä aikoja ilmassa tai pinnoilla vaihtelevissa lämpötiloissa. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Tavaroiden välityksellä tapahtuvia tartuntoja ei ole todettu.

Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Tartuntatautilain 58 c §:n mukaisesti tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Saniteettitiloissa voi siivousta voi tehostaa käyttämällä desinfiointiainetta. Noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.

Oikeuskansleri on terveysturvallisuusohjeiden noudattamista ja seurantaan lapsen oikeuksien näkökulmasta koskevassa ratkaisussaan 3.2.2022 (OKV 2733/70/2021) katsonut, että tartuntariskien välttämiseksi koulutuksen järjestäjien tulisi toimia laajassa yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden kanssa erityisesti ilmanvaihtoon ja sisäilman laatuun, mutta myös tilojen väljyyteen ja kuljetuksiin liittyvissä järjestelyissä. Käytännössä ilmanvaihtoon ja sisäilman laatuun liittyvissä järjestelyissä yhteistyötä tulisi tehdä teknisten asiantuntijoiden kanssa ja koulukuljetuksissa kuljetuksen järjestäjien kanssa. Väljyyteen liittyvissä järjestelyissä tulisi lisäksi tehdä yhteistyötä kaikkien tiloja käyttävien toimijoiden kanssa.

THL:n erillinen ohjeistus ilmanvaihdosta tulisi huomioida koulujen tilojen käytössä.

- Pyyhitään kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, pulpetit ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päivässä.

- Yhteiskäytössä olevien työvälineiden, kuten näppäimistöjen, tablettien tai askartelutarvikkeiden (sakset ym.) puhdistamista käyttäjien välillä suositellaan.

Lisätietoa

- [UKK: Käytetäänkö lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja perusopetuksessa maskeja?](#) (/fi/usein-kysyttya/kaytetaanko-lukiokoulutuksessa-ammattillisessa-koulutuksessa-ja-perusopetuksessa)
 - [UKK: Kuka maksaa maskit lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja perusopetuksessa?](#) (https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya/kuka-maksaa-maskit-lukiokoulutuksessa-ammattillisessa-koulutuksessa-ja)
 - [THL:n ja OKM:n suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana](#) (https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf/832206a8-3ea5-c002-f34e-aa9bd4829b68/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf?t=1640163696768)
 - [THL:n hygieniaohteet](#) (https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/koronavirusinfektiot-ohjeita-sote-ammattilaisille)
 - [Työterveyslaitoksen ohjeistus työpaikoille](#) (https://hyvato.ttl.fi/koronavirusohjeistus)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Ilmanvaihdoista on annettu erillinen ohjeistus

Oppimisympäristöt, välitunnit ja koulun yhteiset tilaisuudet

Eri oppiaineiden opetuksessa on suositeltavaa hyödyntää lähistöllä olevia ulkotiloja sekä luontoympäristöjä. Koulun ulkopuolisten tilojen käyttö tuo tarvittavaa väljyyttä ja luo vaihtelua opiskeluun. Retkien suunnittelussa otetaan huomioon perusopetuksen maksuttomuuteen liittyvät ohjeet sekä oppilaiden mahdolliset rajoitteet tai erityistarpeet sekä hygieniaohteukset.

Välitunnit ovat oppilaiden virkistytymisen aikaa. Välitunteja voi olla edelleen tarpeen porrastaa. On tärkeää, että kouluissa suunnitellaan ja ohjataan toimintaa välitunneilla lähikontaktien välttämiseksi.

Yhteisöllisyyden ylläpitämiseen ja vahvistamiseen on syytä kiinnittää huomiota. Isoja yhteistilaisuuksia järjestettäessä huomioidaan väljyys- ja hygieniatekijät. Aluehallintoviraston mukaan koulujen järjestämät juhlat ja päättäjättilaisuudet ovat yleisötilaisuuksia, jos tilaisuuteen osallistuu muita kuin henkilökuntaa ja oppilaita, kuten esimerkiksi huoltajia. Yleisötilaisuuksissa tulee noudattaa paikallisia ja alueellisia määräyksiä.

Koulujen opetustoimintaan ja muuhun lakisääteiseen toimintaan ei lähtökohtaisesti sovelleta yleisiä kokoontumisrajoituksia.

Työelämään tutustumisjakso (TET)

Paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvässä ohjaussuunnitelmassa kuvataan työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

TET-jaksoja voidaan lähiopetuksen aikana järjestää hygieniaohteistuksia sekä paikallisia määräyksiä, ohjeita ja suosituksia noudattaen. Jos TET-jakson suorittaminen ei ole mahdollista koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä, oppilas voi suorittaa TET-jakson esimerkiksi tutustumalla häntä kiinnostavaan yritykseen, varjostamalla jonkun asiantuntijan työtä tai muilla soveltavilla tavoilla, kuten etäyhteyksiä hyödyntäen.

Koska työelämään tutustuminen on osa perusopetuksen oppimäärää, siihen osallistumisen tulisi olla mahdollista etäyhteyksin myös etäopetuksen aikana. Epidemian aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi voi olla tarpeen päivittää koulun ohjaussuunnitelmaa tai lukuvuosisuunnitelmaa työelämäyhteistyön sekä työelämään tutustumisen käytäntöjen mahdollistamiseksi myös etäopetuksen aikana.

Perusopetukseen valmistava opetus

Valmistava opetus on osa perusopetusta ja sen järjestämisessä noudatetaan perusopetuslakia ja perusopetukseen annettuja ohteistuksia. Perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan lähiopetuksena. Opetuksen järjestäjä harkitsee, missä määrin oppilaita voidaan integroida esi- tai perusopetukseen.

Lisäopetus

Lisäopetus on osa perusopetusta ja sen järjestämisessä noudatetaan perusopetuslakia ja perusopetukseen annettuja ohteistuksia. Lisäopetuksen tavoitteet edellyttävät oppilaiden yksilöllistä ohjaamista. Koska lisäopetusta varten ei ole valtakunnallista oppimäärää, jokaiselle lisäopetuksen oppilaalle on lisäopetuksen perusteiden mukaisesti laadittu opiskelusuunnitelma. Opetuksen järjestäjä on nimennyt suunnitelman laadinnasta vastaavan henkilön. Sekä opiskelusuunnitelman laatimisessa että sen toteutumisen seurannassa tehdään tarvittaessa moniammatillista yhteistyötä. Opiskelusuunnitelman tarkoituksena on ohjata oppilaan tiedollista ja taidollista sekä elämänhallintaan liittyvää kehittymistä asetettujen

tavoitteiden saavuttamiseksi myös mahdollisten poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen aikana.

Mahdollista koulun ulkopuolisissa oppimisympäristöissä tapahtuvaa toimintaa voidaan järjestää voimassa olevia hygieniaohteistuksia sekä paikallisia määräyksiä, ohjeita ja suosituksia noudattaen.

→ **THL:n ja OKM:n suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana**

(<https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+1.3.2022.pdf/f190e566-68f2-52f6-dba1-a83f03f25110>)

→ **THL:n hygieniaohteet** (<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/koronavirusinfektiot-ohjeita-sote-ammattilaisille>)

→ **Työterveyslaitoksen ohjeistukseen työpaikoille**

(<https://hyvaytyo.ttl.fi/koronavirusohjeistus>)

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Kouluruokailun järjestäminen

Lähiopetuksessa olevilla oppilailla on työpäivinä oikeus saada tarkoituksenmukaisesti järjestetty ja ohjattu, täysipainoinen maksuton ateria.

Ruokasalia voi käyttää porrastetusti. Hygieniasta huolehditaan tartuntatautilain 58 c §:n edellyttämällä tavalla ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.

Opetuksen järjestäjä päättää käytännön järjestelyistä. Kouluaterian tarjoamista koskevat ratkaisut tulee tehdä lapsen etu varmistaen.

Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus tarjota myös poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen takia etäopetuksessa oleville oppilaille maksuton ateria. Opetuksen järjestäjien tulee varmistaa etäopetuksessa olevien oppilaiden oikeus ateriaan sekä huolehtia riittävästä tiedottamisesta ja järjestelyistä siten, että ateriaetus on tosiasiallisesti kaikkien käytettävissä. Tartuntatautilanteen pahentuessa opetuksen järjestäjän tulisi harkita vaihtoehtoisia tapoja aterian tarjoamiselle kontaktien vähentämiseksi ja suosia esimerkiksi aterian noutamista yhteisten ruokailujen sijasta. Opetuksen järjestäjien tulisi tarvittaessa myös esimerkiksi suunnitella, miten pitkämatkaisimmat oppilaat saavat ateriat.

Vaihtoehtona aterian tarjoamiselle etäopetuksen aikana voi olla ruokatarvikekassin antaminen, mikäli huoltajat tähän suostuvat. Etäopetuksessa olevien oppilaiden aterian järjestäminen ei edellytä aterian toimittamista oppilaan kotiin eikä aterian vaatimuksena ole täysipainoisuus, koska esimerkiksi tuoretuotteiden tarjoaminen turvallisesti voi olla haastavaa.

Etäopetuksessa olevien oppilaiden maksuton ateria ei voi olla esimerkiksi rahallinen avustus, eikä maksuttoman aterian antamiselle voi asettaa tarveharkintaa. Ateriat tai ruokatarvikkeiden tarjoaminen järjestetään erityisruokavaliot huomioiden. On tärkeää kiinnittää paikallisesti huomiota ruokailun ja ruokatarvikekassien jakelun käytännön järjestelyihin, jotta oppilaiden oikeus ateriaan tosiasiallisesti toteutuu.

Karanteenin tai eristyksen vuoksi etäopetuksessa olevilla oppilailla on vastaavat oikeudet kuin poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden vuoksi etäopetuksessa olevilla oppilailla. Opetuksen järjestäjä päättää osana perusopetuslain 18 §:n mukaista erityisiä opetusjärjestelyjä koskevaa päätöstä, miten riskiryhmään kuuluville etäopetuksessa oleville oppilaille ateriaetu järjestetään. Vastaavasti opetuksen järjestäjän tulee päättää, miten ateriaetu järjestetään niille etäopetuksessa oleville oppilaille, joiden perheenjäsen kuuluu riskiryhmään.

Koulujen tulee tarvittaessa päivittää kouluruokailun järjestämiseen liittyvät ohjeet, joissa otetaan huomioon hygieniaan liittyvät erityiset järjestelyt ja tarpeettomien lähikontaktien välttäminen. Ruokailusta vastaavan henkilöstön kanssa sovitaan yhteistyöstä ja tarkennetaan vastuiden jakamista.

Ruokailun käytännön järjestämisessä huomioon otettavia seikkoja

Ruokailu voidaan järjestää ruokasalissa porrastetusti.

Hygieniasta huolehditaan tartuntatautilain 58 c §:n edellyttämällä tavalla ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.

Fyysisten lähikontaktien välttämiseksi ja koronaepidemian rajoittamiseksi lähiopetuksen ruokailutilanne hoidetaan esimerkiksi

- huolehtimalla hygieniasta ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana
- pesemällä kädet saippualla huolellisesti ennen ruokailua
- huolehtimalla käsidesin saatavuudesta
- panostamalla väljyyteen ruokailutilanteessa

- suunnittelemalla ruokailutilanteen ohjaus ja valvonta.

Lisäksi on pohdittava, miten etäopetuksen aikana järjestetään

- aterioiden tarjoamisen tai jakamisen aika ja paikka
- etäaterioiden tai ruokatarvikekassien määrän selvittäminen
- tiedottaminen ruokailun merkityksestä osana oppimista ja hyvinvointia edistäviä päivittäisiä rutiineja yhteistyössä huoltajien kanssa
- karanteenissa tai eristyksessä olevien sekä riskiryhmään tai perheenjäsenen riskiryhmään kuulumisen vuoksi etäopetuksessa olevien oppilaiden ateriaoikeuden toteuttaminen

Ruokailujärjestelyjen toimivuutta on tarpeen seurata ja arvioida.

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Koulukuljetukset

Perusopetuksen oppilaat ovat perusopetuslain mukaisen kuljetusetuuden piirissä. Kuljetusjärjestelyt tulee suunnitella ja niistä pitää tiedottaa oppilaille ja heidän huoltajilleen hyvissä ajoin. Osa kuljetuksista tapahtuu vain koululaisia varten hankituilla taksi- tai linja-autokyydeillä, osa julkisella liikenteellä.

Kuljetusten riskiä tartunnoille tulee arvioida paikallisesti huomioiden erityisesti riskiryhmään kuuluvat oppilaat. Kuljetusten porrastamista on syytä harkita. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona voidaan käyttää myös huoltajan kanssa sovittavalla tavalla oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävää riittävää avustusta.

THL:n kansallinen maskisuositus ei koske opetussektoria, joten alueelliset ja paikalliset viranomaiset voivat epidemiatilanne huomioiden antaa omia, kansallista suositusta täydentäviä suosituksiaan, esimerkiksi kasvomaskien ikärajan laskemisesta. Tarkemmat suositukset maskinkäytöstä voivat siksi vaihdella alueittain. 17.12.2021 päivitetystä maskisuosituksesta THL suosittelee toistaiseksi kasvomaskin käyttämistä julkisessa liikenteessä 12 vuotta täyttäneillä koko maassa. Opetushallituksen näkemyksen mukaan vastaavalla tavalla on perusteltua toimia kaikissa koulukuljetuksissa 12 vuotta täyttäneiden osalta.

→ **UKK: Käytetäänkö lukiokoulutuksessa, ammatillisessa koulutuksessa ja perusopetuksessa maskeja?** (/fi/usein-kysyttya/kaytetaanko-

lukiokoulutuksessa-ammatillisessa-koulutuksessa-ja-perusopetuksessa)

→ **THL:n ja OKM:n suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille** (<https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf/832206a8-3ea5-c002-f34e-aa9bd4829b68>)

Takaisin ylös (#main-content) ↑

Oppivelvollisuuden suorittaminen osallistumatta perusopetukseen (ns. kotiopetus)

Oppivelvollisuuden suorittamista muutoin kuin osallistumalla perusopetuslain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen kutsutaan kotiopetuksi. Koulun järjestämä etäopetus ei ole kotiopetusta. Opetuksen järjestäjä ei voi edellyttää tai suositella, että oppilas siirtyy kotiopetukseen. Kotiopetus ei ole tarkoitettu lyhytaikaiseksi ratkaisuksi, vaan lyhytaikaisissa tilanteissa oikea menettely on perustellusta syystä myönnettävä poissaolo.

Ainoastaan huoltaja voi päättää, että oppilas eroaa koulusta ja siirtyy siten kotiopetukseen. Huoltajalle tulee korostaa, että kotiopetukseen siirtymistä tulee harkita tarkkaan, ja oppilaalla on oikeus palata suorittamaan oppivelvollisuuttaan käymällä koulua. Tällöin huoltaja huolehtii itse oppivelvollisen opetuksen järjestämisestä. Huoltaja vastaa kaikista opintojen järjestelyistä, kuten opetuksesta, oppimisen ja koulunkäynnin tuesta, oppimateriaaleista, työvälineistä ja -aineista, oppilashuollosta, ruokailusta ja kuljetuksesta.

Kotiopetuksessa huoltajalla on vastuu oppivelvollisen perusopetuksen oppimäärää vastaavien tietojen ja taitojen saavuttamisesta ja oppivelvollisuuden edistymisestä. Oppilaan edistymistä seurataan suhteessa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 asetettuihin tavoitteisiin ja sisältöihin. Asuinkunnan nimeämä tutkiva opettaja valvoo ja laatii selosteen kotiopetuksessa olevan oppilaan edistymisestä. Huoltajan pyynnöstä kotiopetuksessa oleva oppivelvollinen voi osoittaa osaamisensa erityisessä tutkinnossa.

→ **Kotiopetus** ([/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kotiopetus](https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf/832206a8-3ea5-c002-f34e-aa9bd4829b68/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf?t=1640163696768))

→ **THL:n ja OKM:n suositus suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille**

([https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf/832206a8-3ea5-c002-f34e-aa9bd4829b68/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf/832206a8-3ea5-c002-f34e-aa9bd4829b68/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf?t=1640163696768](https://okm.fi/documents/1410845/22330894/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf/832206a8-3ea5-c002-f34e-aa9bd4829b68/OKM+THL+suositus+-+opetus+ja+varhaiskasvatus+22.12.2021.pdf?t=1640163696768))

Ohjeen päivityksiä koskevat tiedot

Päivitetty 23.3.2022 vastaamaan OKM:n ja THL:n 1.3.2022 antamaa suositusta. Tekstiin on päivitetty myös tietoa hallituksen koronatilanteen hallinnan hybridistrategian uudistamisesta sekä yhteistyön tekemisestä ilmanvaihtoon ja sisäilman laatuun liittyen.

Tekstiin on päivitetty 19.1.2022 Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ohje karanteenista ja eristyksestä.

Teksti on tarkistettu ja päivitetty tarpeellisilta osin 17.12.2020. Tekstiin on lisätty mm. linkityksiä oph.fi-ulkopuolisille sivuille ja tekstiä on selkeytetty tarpeen mukaan. Uutena tietona sivulle on lisätty mm. tietoa karanteenissa tai eristyksessä olevan sekä riskiryhmään kuuluvan oppilaan opetuksesta, varautumisesta vakaviin tautitilanteisiin ja maahanmuuttotilanteiden oppilaiden huomioimisesta.

Päivitetty 11.1.2021 vastaamaan THL:n maskisuosituksen päivityksiä (kohdat Koulun tilojen käyttö ja hygieniasta huolehtiminen sekä Koulukuljetukset)

Päivitetty 20.1.2021 kohtaa päätöksentekoa siirtymisestä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin ja lisätty prosessikaavio aiheesta.

Päivitetty 18.3.2021 kohtaa kouluruokailun järjestäminen, johon on lisätty tietoa kouluruokailun järjestämisestä tartuntatautilanteen pahentuessa.

Teksti on tarkistettu ja päivitetty tarpeellisilta osin 25.3.2021. Tekstiin on lisätty mm. tietoa poissaoloista ja erityisistä opetusjärjestelyistä sekä tartuntatautilain hygieniasta ja väljyyttä koskevista velvoittavista säännöksistä.

Päivitetty 7.6.2021 kohtaa tartuntatautilain väliaikaisten säännösten voimassaolon jatkamisesta.

Päivitetty 7.7.2021: Lisätty tieto, että perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaista muutosta on jatkettu ja muutokset ovat voimassa 31.7.2022 saakka.

Tekstiin on päivitetty 5.8.2021 Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön uusi suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana.

Päivitetty 14.10.2021: Tukimateriaali on päivitetty vastaamaan OKM:n ja THL:n 12.10. antamaa suositusta terveysturvallisuudesta. Uutta tietoa

kohdissa koronavirukselle altistumista ja tartuntaa ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä lähiopetuksessa, tilojen siivous ja ilmanvaihto, kasvomaskin tai suojavisiirin käyttö sekä ruokailu.

Tekstiin on päivitetty 23.12.2021 Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön uusi suositus opetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana.

Katso tästä koronaan ja perusopetukseen liittyvät usein kysytyt kysymykset. Löydät sieltä vastauksia muun muassa liittyen etäopetusjärjestelyihin, leirikouluun ja retkiin, maskien käyttöön sekä työntekijöiden altistumisien ehkäisyyn.

→ **Koronaan liittyvät usein kysytyt kysymykset: perusopetus ja korona** ([https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya?](https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya?themes%5BKoronavirus%5D=Koronavirus§or%5BPerusopetus%5D=Perusopetus)

[themes%5BKoronavirus%5D=Koronavirus§or%5BPerusopetus%5D=Perusopetus](https://www.oph.fi/fi/usein-kysyttya?themes%5BKoronavirus%5D=Koronavirus§or%5BPerusopetus%5D=Perusopetus))

Takaisin ylös (#main-content) ↑

TILAA UUTISKIRJEEMME

© Opetushallitus 2022